

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

(найменування кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

_____

(підпис)

“ ____ ” _____ 20__ р.

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
«Облік і аудит»
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік та контроль дебіторської заборгованості на прикладі ТОВ "ЛК
"ЕКО ЛІЗИНГ»

Виконавець:

студентка ЦЗВФН 4 курс 1 група
Кисельова Катерина Володимирівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)
Кузіна Руслана Віліївна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2022

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Підприємства виготовляють продукцію в строгій відповідності з укладеними договорами, розробленими плановими завданнями по асортименту, кількості і якості, постійно приділяючи велику увагу питанням збільшення обсягу продукції, що випускається, розширення її асортиментів і поліпшення якості, вивчаючи потреби ринку. Реалізація є найважливішим економічним показником, який визначає ефективність, доцільність господарської діяльності підприємства.

Таким чином, процес реалізації завершує кругообіг господарських засобів підприємства, що дозволяє йому виконувати зобов'язання перед державним бюджетом, банками по позичках, робітниками та службовцями, постачальниками, і відшкодовувати виробничі витрати. Все це обумовило вибір теми дослідження.

Метою бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості є узагальнення інформації про підприємства – покупців, правильне відображення як в бухгалтерському, так і в податковому обліках, зменшення заборгованості підприємств з метою збільшення прибутку за рахунок отриманих коштів для придбання товарів, послуг.

Задачами даної роботи є:

- вивчення нормативно-законодавчої бази по темі дослідження;
- визначення проблемних питань обліку та аудиту дебіторської заборгованості;
- аналіз та критична оцінка системи бухгалтерського обліку досліджуваного підприємства;
- розгляд методологічних засад організації та здійснення контролю діяльності підприємств;
- аналіз фінансового стану підприємства;

- прогнозування можливих фінансових результатів, економічної рентабельності виходячи з реальних умов господарської діяльності і наявності власних і позикових ресурсів;

Предметом дослідження є системи обліку та контролю дебіторської заборгованості підприємств.

Об'єктом дослідження є господарська діяльність ТОВ «ЛІЗИНГОВА КОМПАНІЯ «ЕКО ЛІЗИНГ» (далі ТОВ «ЛК «ЕКО ЛІЗИНГ»)) в частині операцій, пов'язаних із формуванням бухгалтерських та аналітичних даних щодо витрат діяльності підприємства.

Інформаційною базою дослідження є чинна нормативно-законодавча база з питань юридичного стану підприємств, організації фінансово-аналітичної роботи, формування кінцевих результатів діяльності, порядку обліку і звітності підприємств. Науковою основою цієї праці є наукові роботи місцевих та зарубіжних вчених : публікації, видання, монографії, законодавства, стандарти, законодавчі акти, нормативи. Також використовувались фінансові звіти та документи первинного, аналітичного та синтетичного обліку підприємства ТОВ «ЛК «ЕКО ЛІЗИНГ»

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (84 найменувань) та 12 додатків. Загальний обсяг роботи становить 96 сторінки. Основний зміст викладено на 87сторінках. Робота містить 13 таблиць, 8 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні основи обліку дебіторської заборгованості»розглянуто визначення та види дебіторської заборгованості. Порядок обліку дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги; методи управління дебіторською заборгованістю; оцінка впливу дебіторської заборгованості на формування фінансових результатів підприємства.

У другому розділі «Діюча практика обліку дебіторської заборгованості на ТОВ “ЛК “ЕКО ЛІЗИНГ”” розглянута загальна організаційно-економічна характеристика ТОВ «ЛК «ЕКО ЛІЗИНГ», а також проаналізовано динаміку основних економічних показників діяльності, розглянута організація обліку дебіторської заборгованості на підприємстві, та проведення інвентаризації дебіторської заборгованості на ТОВ “ЛК “ЕКО ЛІЗИНГ””.

У третьому розділі «Організаційно-методичні засади здійснення контролю дебіторської заборгованості» за результатами якого надано рекомендації щодо удосконалення внутрішнього контролю на ТОВ «ЛК «ЕКО ЛІЗИНГ», розглянута методика здійснення контролю операцій з дебіторської заборгованості.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі: дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. Дебіторами можуть бути усі можливі організації, фірми, установи, фізичні особи, з якими у даного підприємства в ході виробничого процесу виникають господарські відносини. Дебіторська заборгованість може визнаватися активом, якщо існує вірогідність отримання підприємством майбутніх економічних вигод та її сума може бути достовірно визначена. В роботі було розглянуто більш детальнішу кваліфікацію, необхідну для складання фінансової звітності: заборгованість за товари, роботи, послуги, заборгованість по виданим авансам, по нарахованим доходам і т.д.

Дебіторська заборгованість у підприємства передбачає певну частку ризику, що якась частина цієї заборгованості погашена не буде. Така заборгованість буде називатися сумнівною, та при не прийнятті якихось заходів, стане безнадійною. Згідно вимогам п. 18 НП (с) БО № 1, фінансова звітність повинна складатися із принципом обачності, для скасування

заниження оцінки обов'язків та витрат, збільшення оцінки активів та доходів підприємства. Отже, безнадійна дебіторська заборгованість не повинна відображатися в Балансі підприємства, та заборгованість, що визнана активом, включається до валюти Балансу по чистій реалізаційній вартості. Для визначення чистої реалізаційної вартості на підприємствах повинен створюватись резерв сумнівних боргів, який може визначатися трьома методами: виходячи з платоспроможності окремих дебіторів, з питомої ваги безнадійних боргів в чистому доході від реалізації продукції на умовах послідовної сплати, на основі класифікації дебіторської заборгованості.

Важливе значення має аналіз дебіторської заборгованості при оцінці платоспроможності підприємства, а саме ліквідності. Велика дебіторська заборгованість на підприємств не сприяє розвитку, тому що кошти які знаходяться у боржників не можуть бути використані у операційної діяльності підприємства. Аналіз оборотних коштів на підприємстві є важливою частиною при складанні бізнес – плану, представлення інформації керівнику підприємства, інвесторам і т.д.

На ТОВ “ЛК “ЕКО ЛІЗИНГ” дебіторська заборгованість складається із довгострокових розрахунків з покупцями за фінансовою арендою, юридичними особами, іншими дебіторами. Аналітичний облік розрахунків покупців та ведеться по кожному покупцю та замовнику, по кожному рахунку до сплати.

Основним недоліком є те що на ТОВ “ЛК “ЕКО ЛІЗИНГ” не створюється резерв сумнівних боргів.

Рекомендуємо використовувати метод класифікації дебіторської заборгованості (при строку непогашення за попередні три роки) у зв'язку невисокої частки безнадійних боргів в дебіторській заборгованості, а також тому що такі борги мають нерегулярний характер.

На ТОВ “ЛК “ЕКО ЛІЗИНГ” розрахунки з підзвітними особами виникають при видачі грошових коштів на придбання засобів для офісу, наприклад канцтоварів, або на сплату комунальних послуг, а саме за

електроенергію, телефон або охорону. Такі господарські операції оформлюються документами: видатковим касовим ордером, авансовим звітом працівника.

Розглянув ведення бухгалтерського обліку на підприємстві можна вказати деякі недоліки, а саме арифметичні помилки у розрахунках, не відображення заборгованості, несвоєчасно списання, відсутність договорів з постачальниками. Рекомендовано здійснити на підприємстві:

- перевірити наявність всіх договорів з покупцями;
- перевірити наявність виписаних рахунків, та своєчасну оплату згідно рахунків;
- перевірити арифметично правильність заповнення первинних документів, а також оборотно – сальдових відомостей;
- перевірити наявність всіх авансових звітів;
- створити та розрахувати резерв сумнівних боргів.

Аналіз стану дебіторської заборгованості має велике значення, оскільки її розмір має значний вплив на фінансовий стан підприємства. Небезпечним є стрімке накопичення взаємних боргів між підприємствами, які призводять до банкрутства багатьох підприємств.

Активи підприємства зменшились на 5,5 тис. грн. або на 1,3 %, що свідчить зменшення обсягів фінансово-господарської діяльності і зниження активності на ринку. Це обумовлено зменшенням необоротних активів, а саме основних засобів на 14,7 тис. грн. або на 4,2 %. Оборотні активи збільшилися в цілому на 9,2 тис. грн. за рахунок збільшення короткотермінової дебіторської заборгованості на 10,2 тис. грн. і грошових коштів на 0,1 тис. грн., водночас спостерігається зменшення запасів на 12 тис. грн.

У структурі активів питома вага необоротних активів зменшилася на 2,5 % і склала на кінець періоду 83,8 %, а питома вага оборотних активів збільшилася з 13,7 % до 16,2 %; питома вага дебіторської заборгованості

складає незначну питому вагу у структурі сукупних активів: на початок року 2,8 %, на кінець року 5,4 %.

На підприємстві на протязі аналізованого періоду є довгострокова дебіторська заборгованість, яка складається за рахунок заборгованості за договорами фінансового лізингу; поточна дебіторська заборгованість дебіторської заборгованості за товари (роботи). На підприємстві відсутній резерв боргів, тобто існує впевненість у її поверненні боржниками. Оскільки надання послуг на підприємстві відбувається за індивідуальними договорами, то переважна кількість потенційних покупців мають змогу вчасно розрахуватися за неї.

% дебіторської заборгованості підприємства виникло менше, ніж за 3 місяці. Разом з тим, борг в сумі 2,4 тис. грн. дебітори не сплачують підприємству від 6 до 12 місяців.

ТОВ “ЛК “ЕКО ЛІЗИНГ” спостерігається негативна тенденція до зменшення кількості оборотів дебіторської заборгованості на 2,3 обороти і збільшення середнього періоду інкасації дебіторської заборгованості на 12 днів, що також підтверджує скорочення швидкості обороту інвестованих в дебіторську заборгованість коштів.

У звітному році оборотність дебіторської заборгованості уповільнилась на 12 днів, у тому числі за рахунок збільшення середньорічних залишків дебіторської заборгованості на 33 дні. Але збільшення обсягу реалізації привело до прискорення оборотності на 21 день. В цілому уповільнення оборотності дебіторської заборгованості привело до додаткового залучення коштів на 162 тис. грн.

У звітному періоді дебіторська заборгованість збільшилася на 10,2 тис. грн. або на 86,4 %, а кредиторська заборгованість зменшилася на 14,7 тис. грн. або на 2,4 %. І на початок, і на кінець року склалося паливне сальдо (коли кредиторська заборгованість перевищує дебіторську) у сумі відповідно

588,7 тис. грн. і 563,8 тис. грн. звертає на себе увагу багаторазова перевищення – на початок року у 50,9 раз, на кінець року у 26,6 рази. Це приводить до неплатоспроможності підприємства.

Для ефективного управління станом дебіторської заборгованості необхідно:

- контролювати стан розрахунків з клієнтами за відтермінованою (простроченою) заборгованістю;
- розширювати кількість клієнтів з метою зменшення ризику неплатежів;
- контролювати співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей.

В умовах інфляції будь-яке відтермінування платежів призводить до фінансових втрат із клієнтів. Для зменшення ризику втрат можна надавати знижку покупцям при достроковій оплаті.

Отже, проведений аналіз свідчить про можливість підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю на підприємстві та необхідність здійснення постійного її аналізу та аудиту.

На наш погляд, впровадження рекомендацій покращить систему обліку та контролю розрахунків з дебіторами на ТОВ “ЛК “ЕКО ЛІЗИНГ” .

При перевірці на ТОВ “ЛК “ЕКО ЛІЗИНГ” встановлено такі порушення:

- відсутність авансових звітів за деякими господарськими операціями;
- відсутність договорів з покупцями та замовниками;
- арифметичні помилки при складанні оборотно – сальдових відомостей за субрахунками 372 «Розрахунки з підзвітними особами», та 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками».

АНОТАЦІЯ

Кисельова Т. В. «Облік та контроль дебіторської заборгованості на прикладі ТОВ "ЛК "ЕКО ЛІЗИНГ»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік і аудит».

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2022 рік

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є порядок облікового відображення господарських операцій, пов'язаних з формулюванням та обрахунком сум дебіторської заборгованості, а також методика проведення контролю та аналізу в ТОВ "ЛК "ЕКО ЛІЗИНГ». Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та прикладних аспектів обліку, контролю та аналізу доходів на підприємстві.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти: поняття, класифікацію дебіторської заборгованості підприємства, дискусійні питання застосування міжнародного досвіду обліку доходів у вітчизняній практиці. Проаналізовано: загальну організаційно-економічну характеристику ТОВ "ЛК "ЕКО ЛІЗИНГ», організацію обліку дебіторської заборгованості на досліджуваному підприємстві. Запропоновано: пропозиції з удосконалення обліку дебіторської заборгованості на підприємстві **ТОВ "ЛК "ЕКО ЛІЗИНГ»**, налагодження системи внутрішнього контролю.

.

Ключові слова: дебіторська заборгованість, міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, міжнародні стандарти фінансової звітності, національні положення бухгалтерського обліку, аудит.

ANNOTATION

Kyseleva K.V. Accounting and control of trade receivables based on data of LLC "LK" ECO LEASING "

thesis for obtaining bachelor's degree in the field of accounting and taxation
Odessa National University of Economics
Odessa, 2022

Qualification work consists of three sections. The object of the study is the order of accounting for business transactions related to the formulation and calculation of trade receivables, as well as the methodology of their audit and analysis in LLC "LK" ECO LEASING ". The subject of the study is a set of theoretical, methodological and applied aspects of accounting, auditing and analysis of trade receivables at the enterprise.

The paper considers theoretical aspects: the concept, classification of trade receivables of the enterprise, debatable issues of application of international experience in accounting for trade receivables. Analyzed: general organizational and economic characteristics of LLC "LK" ECO LEASING ", organization of trade receivables accounting at the researched enterprise. Proposed: proposals to improve the accounting of trade receivables at the company LLC "LK" ECO LEASING ", to conduct an internal control of trade receivables.

Key words: trade receivables, international accounting standards, international financial reporting standards, national accounting standards, audit.